

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hišpra a Michala Bobka v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2022, č. j. 14 A 49/2022 - 9,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalované, kterým zamítla žádost žalobce o určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Jednání žalobce označila žalovaná za sudičské. Poukázala na skutečnost, že ve své evidenci registruje stovky žádostí žalobce o určení advokáta.

[2] Městský soud zamítl žádost žalobce o přiznání osvobození od soudních poplatků. Konstatoval, že žalobce sdělil soudu ohledně svých majetkových poměrů značně neurčité a zčásti nevěrohodné údaje. Svá tvrzení ani řádně nedoložil. Soud nepřistoupil k tomu, aby žalobce vyzval k odstranění těchto nedostatků. Konstatoval, že žalobce zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků. Žalobce vede před městským soudem množství řízení, v nichž byl opakovaně dostatečně procesně poučen. Ze způsobu vedení sporu je zřejmé, že žalobci nejde o ochranu jeho veřejných subjektivních práv, ale o vedení sporu jako takového. V takovém případě je spravedlivé, aby nesl náklady řízení sám.

II.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu přípisem. Ten lze při značné míře kognitivní disonance vyhodnotit jako kasační stížností. V něm se domáhá „kasace písemností MěS v Praze“ s údajně téměř totožným až nonsensuálním zněním v záležitosti osvobození od soudního poplatku. Rozhodnutí městského soudu je označeno za sáhodlouhé paušalizující invektivy, které necitují žalobní důvody žalobce, ale odůvodnění aktu ČAK. Stěžovatel nicméně uzavřel své podání v pozitivní rovině, když vyjádřil spokojenost nad skutečností, že „si onen „soud“ tentokráte nedovolil zpochybňovat chudobnost žalobce“.

III.

[4] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Stěžovatele tedy v projednávané věci netíží poplatková povinnost. Ze stejného usnesení rozšířeného senátu plyne, že stěžovatel v tomto typu řízení nemusí být zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ř. s.“).

[5] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou.

[6] Individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Tento druh osvobození od soudních poplatků je upraven v § 36 odst. 3 ř. s., v němž je uvedeno, že *„[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“*

[7] Z citovaného ustanovení vyplývá, že pro přiznání částečného osvobození od soudních poplatků musí být splněny následující podmínky: účastník řízení požádal o osvobození, jeho návrh není zjevně neúspěšný a doložil nedostatek příjmů. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela přitom lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody (srov. i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2014, č. j. 7 As 68/2014 - 50).

pokračování

[8] Navrhovatel žádající o osvobození od soudních poplatků proto musí osvědčit, že jsou v jeho případě splněny zákonem stanovené předpoklady (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 - 95, č. 2163/2011 Sb. NSS). Je tedy na něm, aby dostatečně konkrétně popsal své osobní a majetkové poměry a současně doložil listiny prokazující nemajetnost (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS). Právní úprava institutu individuálního osvobození od soudních poplatků neukládá soudu povinnost, aby sám za účastníka vyhledával další skutečnosti, které mají jeho nedostatek prostředků k uhrazení soudního poplatku dokládat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Aps 2/2012 - 11). Stěžovatele jako žadatele o toto dobrodíní ze strany státu tak tíží břemeno tvrzení a břemeno důkazní (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2017 č. j. 6 As 228/2017 - 9). Aby bylo možné žádosti vyhovět, je stěžovatel povinen nejen tvrdit, že nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku, nýbrž musí tuto skutečnost také soudu prokázat.

[9] Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že stěžovatel řádně netvrdil a nedoložil své majetkové poměry. Stěžovatel zaslal soudu v návaznosti na výzvu k zaplacení soudního poplatku prohlášení, ve kterém uváděl zcela obecné důvody pro přiznání osvobození od soudních poplatků a dokládal některé údaje týkající se jeho majetkových poměrů. Toto prohlášení však, jak správně uvedl městský soud, bylo nekompletní a neurčité. Městský soud pak postupoval v souladu s výše uvedenou judikaturou, když dospěl k závěru, že stěžovatel ve vztahu k prokázání nemajetnosti neunesl důkazní břemeno. Jeho postupu konvenuje i recentní judikatura, která se týká přímo stěžovatele (srov. např. rozsudky ze dne 4. 11. 2021, č. j. 3 As 305/2021 - 12, ze dne 3. 1. 2022, č. j. 2 As 285/2021 - 23 atp.). Městský soud tedy při formulaci svých závěrů postupoval zcela v mezích právní úpravy a judikatury.

[10] I další postup městského soudu odpovídal judikatuře Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudky ze dne 30. 9. 2021, č. j. 10 As 371/2021 - 11, ze dne 17. 9. 2021, č. j. 8 As 207/2021 - 15, či ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 As 199/2021 - 12). Zcela obecná polemika stěžovatele se závěry městského soudu proto nevyvolává nezákonnost jeho usnesení. Podobně jako městský soud i Nejvyšší správní soud musí podtrhnout velké množství sporů vedených stěžovatelem, ve kterých opakuje stále podobné argumenty, a odmítá tak respektovat již dříve vydaná rozhodnutí soudů, která tyto argumenty již neuznaly opodstatněnými. Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, vyplývá, že „*osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti*“, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly, jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. I v této dimenzi se rovněž nelze než připojit k závěru učiněnému městským soudem: pokud za těchto podmínek, tedy podobným způsobem a rozsahem, stěžovatel trvá na uplatňování svých práv soudní cestou, nechť tak činí na své náklady.

[11] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[12] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalované pak nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec její běžné činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2022

Tomáš Foltas
předseda senátu